

Finansira
Evropska unija

IZVJEŠTAJ O AKTIVNOSTIMA

LINK ZA SARADNJU/SURADNJU

2023

IZVJEŠTAJ O AKTIVNOSTIMA 2023. PROJEKT "LINK ZA SARADNJU/SURADNJU"

**"Jačanje lokalnog učešća i saradnje kroz partnerstvo
javnih vlasti i OCD-a u Bosni i Hercegovini"**

decembar/prosinac, 2023.

O NAMA

U svrhu kreiranja projekta "[Jačanje lokalnog učešća i saradnje kroz partnerstvo javnih vlasti i OCD-a u Bosni i Hercegovini](#)" (u daljnjem tekstu: "**LINK za saradnju/suradnju**") Agencija lokalne demokratije (LDA) iz Mostara zajedno sa projektnim partnerima Agencijama lokalne demokratije iz Prijedora i Zavidovića, te Centrom za razvoj Hercegovine iz Trebinja, ALDA i ALDA Skoplje, oformila je raznolik i komplementaran konzorcij kako bi se maksimalizirao utjecaj aktivnosti u svakoj njegovoj komponenti. LDA-ovi iz Bosne i Hercegovine i Centar za razvoj Hercegovine imaju zajedničke kontakte kroz dosadašnji rad u različitim sferama, od lokalnog razvoja, inicijativa lokalnih zajednica, aktivnosti povezanih s mladima i drugim grupama u civilnom društvu, kulturnih i mnogih drugih aktivnosti. Projekt je koncipiran na način da uvažava specifičnu stručnost svakog partnera konzorcijuma, fokusirajući se na promociju dobrog upravljanja na lokalnoj razini u Evropi i na Zapadnom Balkanu. Agencije lokalne demokratije osnovane su na Zapadnom Balkanu na inicijativu Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope 1992. godine, kao program podrške jačanju lokalne demokratije, poticanju poštivanja ljudskih prava i daljnjem održivom razvoju. Danas postoji 15 aktivnih agencija lokalne demokratije sa sjedištem na Zapadnom Balkanu, Južnom Kavkazu i Sjevernoj Africi koje koordinira ALDA, te tri agencije – operativna partnera sa sjedištem u Hrvatskoj. Agencije funkcionišu kao samoodržive, lokalno registrovane nevladine organizacije, ali se razlikuju od ostalih lokalnih NVO-a zbog međunarodnog okvira u kojem djeluju.

LINK za saradnju/suradnju trogodišnji je projekt finansiran sredstvima **Evropske unije**.

CILJEVI PROJEKTA

- Stvoriti čvršće veze sa građanima njihovim uključivanjem u proces javnih politika, dopiranjem do cijele društvene zajednice, uključujući marginalizovane grupe i lokalne zajednice podsticanjem građanskog aktivizma i učešća javnosti u kreiranju politika;
- Unaprijediti sposobnost, transparentnost i odgovornost lokalne samouprave;
- Povećati efektivnost OCD-a;
- Dosegnuti do lokalne samouprave na način da ona omogući politike i procedure za građanske inicijative lokalnih organizacija;
- Kreirati mreže OCD-a za izgradnju koalicija radi povećanog utjecaja na kampanje i zagovaranje.

VIZIJA PROJEKTA

Projekt teži jačanju kapaciteta organizacija civilnog društva koje se bave procesima javnog zagovaranja kako bi postale obučene i pouzdane partnere za kreiranje politika i reforme unutar Bosne i Hercegovine.

AKTIVNOSTI PROJEKTA U 2023. GODINI

Razmjena informacija između lokalne samouprave i nevladinog sektora prvi korak u rješavanju lokalnih izazova

Zadnju godinu projekta započeli smo serijom sastanaka na kojima smo tokom januara okupili predstavnike organizacija civilnog društva i predstavnike 12 lokalnih samouprava, korisnika projekta. Cilj sastanaka bio je primarno upoznati nevladin sektor sa nalazima ELoGE procesa kroz koji su prošle lokalne samouprave u okviru projekta "LINK za saradnju/suradnju" temeljem čega su detektirani izazovi sa kojima se susreću lokalne zajednice.

Upoznavanje sa izazovima je od suštinskog značaja za nevladin sektor u kontekstu osmišljavanja i prilagodbe projektnih prijedloga i implementacije aktivnosti u cilju poboljšanja uvjeta života u lokalnim zajednicama, sa posebnim fokusom na podzastupljene i ranjive skupine.

Ovom prilikom, predstavnicima OCD-a sa područja 12 lokalnih zajednica obuhvaćenih projektom "LINK za saradnju/suradnju", predstavljene su aktivnosti projekta, neformalna "Mreža za participativnu demokratiju" koja je formirana kroz projekt, te je najavljena realizacija grant sheme i javni poziv za prikupljanje projektnih prijedloga za dodjelu bespovratnih finansijskih sredstava namijenjenih za zajedničko djelovanje organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti.

Grant shema projekta za organizacije civilnog društva uz potporu lokalnih samouprava

Kao jedna od ključnih aktivnosti treće godine projekta "LINK za saradnju/suradnju" je razvoj i implementacija grant sheme projekta za potporu projektnim idejama organizacija civilnog društva u suradnji sa lokalnim samoupravama. S tim u vezi krajem januar objavljen je [javni poziv za prikupljanje projektnih prijedloga za dodjelu bespovratnih finansijskih sredstava namijenjenih za zajedničko djelovanje organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti](#) sa jasno definisanim smjernicama.

Programom dodjele bespovratnih sredstava namjera je podržati organizacije civilnog društva u 12 općina/opština/gradova (Berkovići, Jablanica, Kostajnica, Maglaj, Mostar, Nevesinje, Novi Grad, Prijedor, Ravno, Trebinje, Zavidovići, Žepče) u zajedničkom rješavanju problema na nivou zajednice, a bio je otvoren isključivo za organizacije civilnog društva koje su registrovane u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine, Zakonom o udruženjima i fondacijama Federacija BiH, Zakonom o udruženjima i fondacijama Republike Srpske i koje djeluju na području gradova/općina/opština: Berkovići, Jablanica, Kostajnica, Maglaj, Mostar, Nevesinje, Novi Grad, Prijedor, Ravno, Trebinje, Zavidovići i Žepče.

Na poziv su se mogli također prijaviti i OCD-ovi sa područja drugih gradova/općina/opština, uz obavezu da projekte implementiraju na području 12 navedenih gradova/općina/opština.

Važno je naglasiti da je grant shema projekta sufinansirana iz budžeta gradova/općina/opština obuhvaćenih projektnom, te su na taj način jedinice lokalne samouprave dale direktan poticaj realizaciji aktivnosti u korist svojih građanki i građana.

Info sastanci vezani uz javni poziv

U periodu od **13. – 16.02.2023.** godine održana su četiri informativna sastanka vezana uz Javni poziv za prikupljanje projektnih prijedloga za dodjelu bespovratnih finansijskih sredstava organizacijama civilnog društva s teritorija BiH, a koji se realizira kroz projekt "LINK za saradnju/suradnju".

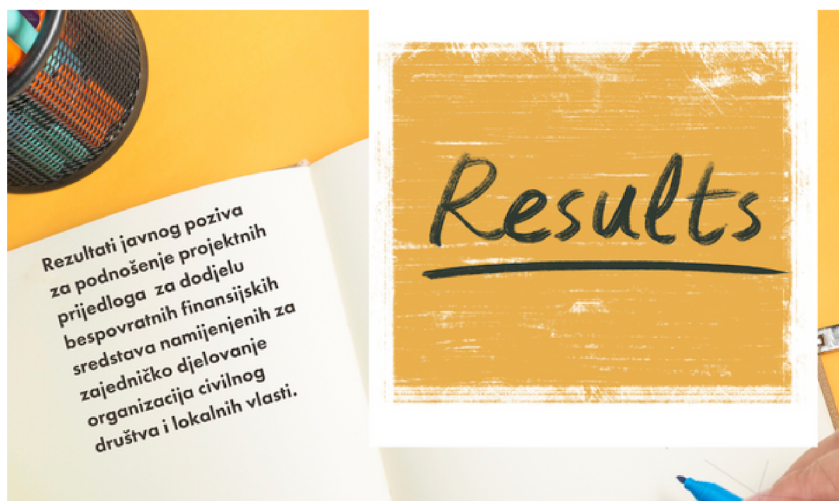

Sastanci su održani u Prijedoru, Zavidovićima, Trebinju i Mostaru gdje je detaljno prezentiran Javni poziv, a predstavnici OCD-a su imali priliku dobiti odgovore na sva postavljena pitanja.

Početak marta javno su objavljeni i odgovori na sva pitanja postavljena od strane potencijalnih aplikantata za vrijeme info sesija, kao i ona postavljena putem službene e-mail adrese.

Finalna rang lista Javnog poziva za podnošenje prijava za dodjelu bespovratnih sredstava u okviru projekta „LINK za saradnju/suradnju“

Po zatvaranju javnog poziva, **16.03.2023.** godine, izvršeno je komisijsko ocjenjivanje i bodovanje svih prijava po administrativnim, općim i kvalitativnim kriterijima Javnog poziva, te je na osnovu izvršenog ocjenjivanja zaprimljenih prijava, sačinjena je finalna rang lista prijava odabranih za finansiranje. Pristigao je 41 projektni prijedlog, a odobrena su 22 projekta organizacija civilnog društva čije će se aktivnosti provoditi na području lokalnih samouprava obuhvaćenih projektom.

Predstavnici 22 OCD-a uspješno završili obuku o upravljanju projektnim ciklusom

Kao logičan nastavak na grant shemu projekta, provedena je obuka o upravljanju projektnim ciklusom za predstavnike 22 organizacije civilnog društva, korisnice bespovratnih sredstava. U periodu od **27.- 28. travnja/aprila** u Kozarskoj Dubici održana je obuka za predstavnike organizacija iz Prijedora, Novog Grada, Kostajnice, Zavidovića, Maglaja i Žepča, dok je u periodu od **4.-5. svibnja/maja** u Mostaru, održana obuka za predstavnike organizacija iz Berkovića, Jablanice, Mostara, Ravnog i Trebinja.

Oba događaj su započela svečanom ceremonijom potpisivanja ugovora s organizacijama, koje će svoje projektne ideje realizirati u narednih šest mjeseci u suradnji s lokalnim vlastima.

Važno je naglasiti da je grant shema projekta sufinancirana iz budžeta [12 gradova/općina/opština](#) iz kojih dolaze spomenute nevladine organizacije, te su na taj način jedinice lokalne samouprave dale direktan poticaj realizaciji aktivnosti u korist svojih građanki i građana.

Cilj ove obuke je izgradnja kapaciteta i umrežavanje organizacija civilnog društva (OCD), čije su projektne ideje [ocjenjene najboljima](#) u okviru [Javnog poziva za prikupljanje projektних prijedloga za dodjelu bespovratnih finansijskih sredstava namijenjenih za zajedničko djelovanje OCD-a i lokalnih vlasti](#).

Program obuke uključio je definiranje alata za uspješnu realizaciju aktivnosti odobrenih projekata i budžeta, narativno i finansijsko izvještavanje, te internu i eksternu komunikaciju kao i vidljivost projekta.

Implementacija aktivnosti grant sheme projekta „LINK za saradnju/suradnju“

Potpisom ugovora sa korisnicima bespovratnih sredstava započela je ujedno i realizacija brojnih aktivnosti 22 projekta s područja lokalnih zajednica obuhvaćenih projektom "LINK za saradnju/suradnju".

Teme projekata obuhvaćaju širok dijapazon djelovanja na promjene u lokalnoj zajednici, a tiču se razvoja kapaciteta ciljnih skupina, s naglaskom na podzastupljene skupine stanovništva, razvoj kapaciteta organizacija civilnog društva s ciljem podizanja kvalitete života lokalne zajednice, kreiranja i nadogradnje novih sadržaja, zaštite okoliša, razvoja sportskih aktivnosti, potpore razvoju lokalne tradicije itd. Sve ove aktivnosti provode se u bliskoj suradnji i uz podršku lokalne samouprave.

Aktivnosti grant sheme prezentirane predstavnicima lokalnih samouprava

Projektom nepredviđena aktivnost, potaknuta od strane konzorcija projekta, bila je organizacija i realizacija sastanaka u lokalnim zajednicama u kojima se implementiraju projekti grant sheme, a koji su okupili predstavnike lokalnih samouprava i predstavnike OCD-a, korisnika bespovratnih sredstava kao i predstavnike relevantnih odjela i službi lokalnih samouprava. Tako smo u junu i početkom jula posjetili većinu gradova i općina korisnica projekta "LINK za saradnju/suradnju".

Cilj ove aktivnosti je bio dati priliku nevladinom sektoru da predstavnicima lokalne samouprave prezentiraju svoje projekte i njihove aktivnosti, te u suradnji iznađu načine za što kvalitetnije uvezivanje aktivnosti s potrebama lokalne zajednice.

Dugoročno, namjera ovakvih sastanaka je otvaranje mogućnosti za nastavak rada na rješavanju izazova u lokalnim zajednicama i po završetku implementacije projekata, te dodatno umrežavanje nevladinog sektora sa lokalnim vlastima u cilju bolje koordinacije rada na pitanjima od zajedničkog interesa.

Kroz niz održanih sastanaka ustanovljena je potreba za kontinuiranom komunikacijom i razmjenom informacija između nevladinog sektora i lokalnih samouprava kako bi se stvorila cjelovita slika potreba jedne lokalne zajednice i zajednički radilo na otkaljanju problema ili unaprijeđenju postojećeg stanja.

Priče koje oblikuju zajednice

Jedna od najvažnijih aktivnosti projekta "LINK za saradnju/suradnju" je implementacija grant sheme kroz koju su bespovratna sredstva dodjeljena za 22 najbolja projektna prijedloga organizacija civilnog društva, a koji su realizirani u suradnji s lokalnim samoupravama.

Kada se, segmentirano, počnu sabirati oni koji su imali direktnu korist od ovih „malih“ projekata rezultati detektuju 205 žena koje su donijele promjene u svoje zajednice i 232 učenika i mladih koji su poboljšali svoje vještine ili su poboljšali uvjete života za stanovnike svojih zajednica.

Projektima je skrenuta pažnja i na marginalizovane grupe u zajednicama, pa je 36 osoba sa intelektualnim poteškoćama dobilo novu priliku za aktivnu inkluziju.

Grant shema je pokrenula 60 biologa koji su se bavili istraživanjima, 150 volontera koji su nezaobilazni u ovakvim mini projektima gdje se, mnogo toga, radi volonterski, pokrenuto je 30 ekoloških akcija, 100 biciklista je vozilo kako bi se u jednoj lokalnoj zajednici omasovio ovaj sport, održana su dva naučno-istraživačka kampa, pokrenuto je pet kampanja javnog zagovaranja i još mnogo toga prikazanog u pozamašnoj statistici koja upućuje na vrijedan rad i zavidne rezultate.

[Evropska unija \(EU\)](#) finasirala je 60% vrijednosti grant sheme, dok je ostatak finasiran sredstvima lokalnih samouprava na čijoj teritoriji su se projekti i provodili.

O rezultatima projekata realiziranih u okviru subgranting sheme pročitajte u publikaciji ["Priče koje obilkuju zajednice"](#) kao i na [web strancama](#) projekta.

Pregled projekata realiziranih kroz grant shemu "LINK za saradnju/suradnju" prikazan je i u tri kratka video klipa: [VIDEO 1](#) , [VIDEO 2](#) , [VIDEO 3](#) .

Lokalne samouprave kao najvažnije instance u pružanju usluga građanima moraju kontinuirano graditi svoje kapacitete

U Trebinju u okviru projekta "LINK za saradnju/suradnju" održana trodneva obuka za predstavnike jedinica lokalnih samouprava s područja Bosne i Hercegovine, obuhvaćenih projektom.

Obuka je organizirana u periodu od **24.-27.10.2023.** godine, a cilj joj je bilo kroz interaktivni rad educirati predstavnike lokalnih samouprava o participativnim procesima koji među ostalim podrazumijevaju aktivno učešće građana i organizacija civilnog društva u procese donošenja odluka na lokalnom nivou.

Ova edukacija se nastavlja na proces samoprocjene temeljene na 12 principa dobre lokalne uprave po modelu [ELoGE \(Evropska oznaka dobre lokalne uprave\) Vijeća Evrope](#), provedenog u 12 gradova/općina/opština Bosne i Hercegovine, a potom i provedenog [Programa Akademija za lidere \(LAP\)](#), kroz koje su identifikovani konkretni problemi sa kojima se lokalne samouprave susreću. Edukacija se fokusirala upravo na te probleme kako bi učesnicima bila prenijeta znanja i vještine potrebne za njihovo lakše prevazilaženje.

Obuka je imala za cilj predstavljanje participativnih rješenja za probleme lokalnih samouprava među kojima su: razrada ideja i rješenja za procese ekonomske izgradnje – uključujući žene i mlade; zajednička rješenja za izazove u okolišu (gospodarenje otpadom, postrojenja za otpad, recikliranje i cirkularna ekonomija); podizanje svijesti građana o pitanjima okoliša i povećanje njihove odgovornosti; rješenja za kritične kvartove s pitanjima sigurnosti i teškim integracijama različitih zajednica; podrška socijalnoj integraciji i uključivanju više ranjivih skupina/grupa osoba (nezaposleni starosti od 18 do 30 godina, osobe s invaliditetom itd.).

Važnost građanskog učešća

Kontinuiranom suradnjom i jačanjem kapaciteta lokalnih samouprava i organizacija civilnog društva (OCD), uz obavezno uključivanje građana/ki u procese donošenja odluka, Bosna i Hercegovina može stabilno napredovati na putu prema EU. U kontekstu prethodnog, kroz projekt je nastao i [video](#) koji na jednostavan način pojašnjava proces participacije građana u lokalnim zajednicama.

Pametne klupe kao inovativan alat komunikacije između građana/ki i lokalnih vlasti

U periodu od 10. do 16. novembra/studenog, 2023. godine 12 lokalnih samouprava u Bosni i Hercegovini dobilo je pametne klupe koje čine jedinstvenu online mrežu ili digitalni HUB i služe kao komunikacijski alat između lokalnih samouprava, OCD-a i građana. Pametne klupe, vrijedne preko **105.000 KM**, nabavljene su u okviru projekta "Jačanje lokalnog učešća i saradnje kroz partnerstvo javnih vlasti i OCD-a u Bosni i Hercegovini – LINK za saradnju/suradnju", koji financira Europska unija.

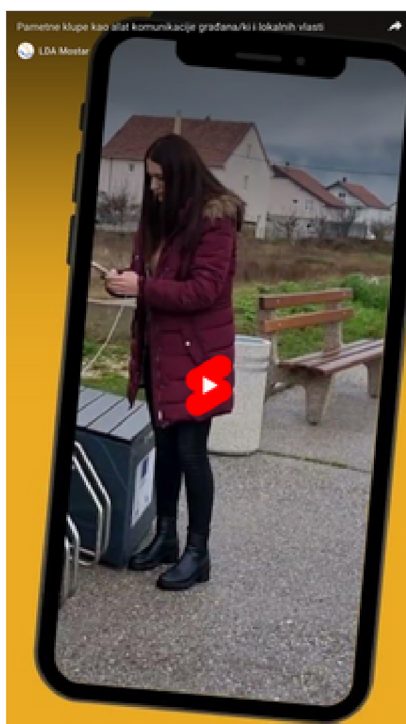

U suradnji s lokalnim samoupravama, postavljeno je ukupno 12 pametnih klupa koje su na raspolaganju građankama i građanima Berkovića, Jablanice, Kostajnice, Maglaja, Mostara, Nevesinja, Novog Grada, Prijedora, Ravnog, Trebinja, Zavidovićima i Žepča.

E-participacija i digitalna demokratizacija omogućena je softverom integriranim u pametne klupe, a građanima/kama daje mogućnost da izraze svoje mišljenje o temama vezanim uz njihovu lokalnu zajednicu. Prikupljeni podaci bit će prezentirani jedinicama lokalne samouprave, korisnicima projekta, u svrhu konkretnih akcija participativne demokratije. Ovakav pristup znači bržu i izravniju komunikaciju između građana i lokalnih vlasti, u samo nekoliko klikova. Osim ovog vrijednog komunikacijskog alata, pametne klupe opremljene su besplatnom Wi-Fi vezom, mogućnošću punjenja mobilnih uređaja i električnih skutera te parkirnim mjestima za bicikle i električne skutere.

VIDEO - PAMETNE KLUPE KAO ALAT KOMUNIKACIJE

Jačanje kapaciteta lokalnih zajednica na putu BiH ka EU

Svečanom konferencijom "Lokalne vlasti i građani zajedno do boljih zajednica", održanom 8. decembra u Sarajevu, završena je posljednja aktivnost trogodišnjeg projekta "LINK za saradnju/suradnju", financiranog sredstvima Evropske unije.

Konferencija je okupila preko 80 sudionika, predstavnika lokalnih vlasti i organizacija civilnog društva iz 22 lokalne zajednice BiH, te predstavnike donatora, relevantnih državnih institucija, nevladinih organizacija i međunarodne zajednice, s ciljem ukazivanja na važnost izgradnje i jačanja kapaciteta lokalnih vlasti i OCD-a kao glavnih partnera u izgradnji participativnih demokratskih procesa.

Središnji događaj konferencije bila je dodjela Europske oznake izvrsnosti u upravljanju (ELoGE) Vijeća Europe jedinicama lokalne samouprave, koje su uspješno završile ELoGE program, temeljen na samoprocjeni lokalnih samouprava u odnosu na 12 principa dobrog demokratskog upravljanja. Od ukupno 12 lokalnih samouprava koje su sudjelovale u ELoGE procesu, ovu prestižnu oznaku, ponijele su Općina Jablanica, Grad Prijedor i Općina Žepče.

U okviru projekta kreirana je publikacija "["ELoGE u Bosni i Hercegovini – Rezultati i preporuke"](#) koja donosi detaljan presijek ELoGE procesa, po prvi put provedenog u Bosni i Hercegovini kroz projekt "LINK za saradnju/suradnju", temeljenog na samoprocjeni lokalnih samouprava obuhvaćenih projektom.

Peti projektni bilten

U julu/srpnju je kreiran, objavljen i promoviran [peti](#) e-bilten projekta "LINK za saradnju/suradnju" koji donosi pregled aktivnosti implementiranih u prvoj polovini 2023. godine s posebnim osvrtom na grant shemu projekta. E-bilten je također kreiran, diseminiran i promoviran na [engleskom jeziku](#).

Lokalne inicijative

Projekt "LINK za saradnju/suradnju" pruža mogućnost promocije uspješnih inicijativa koje su donijele pomak u području "dobrog upravljanja" u lokalnim zajednicama, a koje su potekle od organizacija civilnog društva ili neformalnih grupa. Ako ste kroz svoj rad već provodili ili namjeravate provesti inicijativu ovog tipa, ispunjavanje jednostavnog [online formulara](#), pruža vam priliku za promociju putem projektne web platforme i socijalnih mreža.

Mreža za participativnu demokratiju

U okviru projekta, uspostavljena je i neformalna **Mreža za participativnu demokratiju** koja pored 12 jedinica lokalne samouprave obuhvaćenih projektom, okuplja i organizacije civilnog društva koje su registrovane na području ovih 12 lokalnih zajednica. Cilj Mreže je razmjena iskustava, umrežavanje i uspostavljanje čvršće saradnje između OCD-a i lokalnih vlasti.

Sve zainteresirane organizacije civilnog društva iz Bosne i Hercegovine pozvane su da se priključe Mreži putem jednostavnog [online formulara](#).

Komunikacija, diseminacija i promocija projektnih aktivnosti

Redovna komunikacija i diseminacija, kao i ciljana promocija projektnih aktivnosti vrši se u skladu sa usvojenom komunikacijskom strategijom i komunikacijskim planovima projekta, a implementira se putem zvanične web stranice projekta i online alata [FB stranice](#) i [Instagram profila](#).

Informacije o provedbi projektnih aktivnosti se u formi konferencija za medije, izjava za medije, priopćenja za javnost ili na medijski poziv diseminiraju široj javnosti, te su u pravilu dobro promovirane kroz tradicionalne i nove medije u okviru granica Bosne i Hercegovine. Pored redovne diseminacije informacija o projektnim aktivnostima, u 2023. godini provedene su i intenzivne targetirane promotivne kampanje na socijalnim mrežama, a koje su za cilj imale povećati vidljivost projekta i projektnih aktivnosti.

Tako je primjerice FB stranica projekta sa **760** pratitelja zabilježenih na kraju 2022. godine, krajem 2023. godine dosegla ukupan broj od **1.050** pratitelja, s rastom posjeta stranice sa **2.176** (228.7%), krajem 2022. godini na **8.680** (298.9%) na kraju 2023. Broj pratitelja Instagram profila povećao se sa **116** pratitelja u 2022. godini na **171** u 2023. godini.

Više informacija o projektu **„LINK za saradnju/suradnju“** i njegovim aktivnostima na www.link4cooperation.ba, [FB stranici](#) i [Instagram profilu](#) ili nas kontaktirajte putem e-maila: info@link4cooperation.ba.

Projekt **„LINK za saradnju/suradnju“** za cilj ima jačanje kapaciteta lokalnih vlasti i organizacija civilnog društva u provođenju participativnih procesa kako bi zajedno identificirali konkretne probleme zajednica i zahvaljujući participativnom pristupu, pronašli najoptimalnija rješenja. Sa implementacijom je počeo **01.01.2021.** i trajat će do **31.12.2023.**, a vrijednost mu je preko **540,000** eura, od čega je [Evropska unija](#) osigurala preko **490,000** eura bespovratnih sredstava.

Projektne konzorcij čine [Agencija lokalne demokratije \(LDA\) Mostar](#), [Agencija lokalne demokratije \(LDA\) Zavidovići](#), [Agencija lokalne demokratije \(LDA\) Prijedor](#), [Centar za razvoj Hercegovine \(CRH\) Trebinje](#) i [Evropska asocijacija za lokalnu demokratiju \(ALDA\)](#), te pridruženi partner [ALDA Skoplje](#).

CENTAR
ZA RAZVOJ
HERCEGOVINE

CENTER FOR
DEVELOPMENT
OF HERCEGOVINA

Finansira
Evropska unija

Ovaj izvještaj o aktivnostima je nastao je uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj izvještaja je isključiva odgovornost Agencije lokalne demokratije Mostar i ne odražava nužno stavove Evropske unije.